

JØRN ASTRUP HANSEN

Kastelsvej 1, 1.04 ♦ DK-2100 København Ø
tel. (+45) 2367 8868 ♦ jorn@jastrup.com

Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg

26. juni 2018

Myndighedernes tilsyn med foreningen Norliv, tidligere Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab

Ved skrivelse af 4. maj 2018 besvarede erhvervsministeren spørgsmål 151 alm. del stillet af udvalget den 10. april 2018 om tilsynet med omdannede tidligere finansielle virksomheder (OTFV'er). Udvalgets spørgsmål fulgte i forlængelse af erhvervsministerens svar af 23. marts 2018 på spørgsmål 97 alm. del af 2. februar 2018 vedrørende det manglende myndighedstilsyn med foreningen Norliv.

I sin besvarelse af spørgsmål 97 alm. del konkluderer erhvervsministeren, *at vi har de nødvendige regler på plads, der sikrer de relevante tilsyn.*

Erhvervsministerens svar må forekomme overraskende for kunderne i det tidligere Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab. Erhvervsministerens svar skaber tvivl om formålet med – og nytten af – at underlægge OTFV'erne et myndighedstilsyn.

Erhvervsministeren beskæftiger sig i sine besvarelser af udvalgets spørgsmål alene med formalia. Erhvervsministeren beskæftiger sig slet ikke med de katastrofale konsekvenser, som et svigtende myndighedstilsyn har haft for den generation af livsforsikringstagere, der i perioden 1973-2002 sparede op til deres pension i Tryg Liv.

Norliv – en omdannet tidligere finansiell virksomhed

Erhvervsministeren betjener sig i sit svar af 23. marts 2018 af en ganske spidsfindig argumentation, når han gør gældende, at Norliv ikke er en omdannet tidligere finansiell virksomhed.

Norliv fmba er det tidligere Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab, der i 1991 placerede forsikringsvirksomheden i et helejet datterselskab, Tryg Liv A/S. I forbindelse hermed blev Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab, omdannet til et andelsselskab, Tryg L amba, ejet af forsikringstagerne. Indtil kernen var Tryg L amba en omdannet tidligere finansiell virksomhed. At noget andet skulle være gældende for Norliv fmba er umiddelbart overraskende.

Det forekommer uforståeligt for lægmand, at Erhvervsstyrelsen i efteråret 2015 kunne komme frem til den opfattelse, at en omdannet tidligere finansiell virksomhed nu ikke længere var en omdannet tidligere finansiell virksomhed. Hvordan kan en virksomhed høre op med tidligere at have været noget, den tidligere har været?

JØRN ASTRUP HANSEN

Forholdet er i øvrigt nærmere det, at Tryg L amba i 1995 i forholdet 35:65 fusionerede med Tryg S amba under navnet TryghedsGruppen. Tryg S amba, der ejede Tryg Skade A/S, omfattede forsikringstagerne i det tidligere Tryg Forsikring, gensidigt skadesforsikringssselskab på samme måde, som Tryg L amba omfattede forsikringstagerne i det tidligere Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringssselskab.

I 2015 opløste Tryg L amba og Tryg S amba samarbejdet med en spaltning, en fission, af TryghedsGruppen (der i 2002 havde afhændet Tryg Liv A/S til Nordea AB). Det tidligere Tryg L amba tog nu navnet Norliv fmba. Men alt sammen kan det vel næppe føre til, at Norliv ikke længere er en omdannet tidligere finansiel virksomhed?

En afbalanceret og rimelig fordeling?

Erhvervsministeren bemærkede i sit svar af 23. marts 2018, at Erhvervsstyrelsen – henset til det manglende OTFV-tilsyn med Norliv – fandt det vigtigt at sikre deltagerenes rettigheder *på tidspunktet for Norlivs udskillelse af TryghedsGruppen smba*. Men hvad så senere? Erhvervsministerens bemærkninger er en hån mod kunderne i det tidligere Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringssselskab (senere Tryg Liv A/S).

Ved omdannelsen i 1991 af Tryg Forsikring, gensidigt forsikringssselskab blev det i vedtægterne bestemt, at ejerskabet til forsikringskoncernen, der blev placeret i Tryg Holding A/S, skulle tilhøre livs- og skadesforsikringstagerne i forholdet 35:65. Bestemmelsen, som repræsentantskabet ikke kunne ændre uden godkendelse af tilsynsmyndigheden, blev bekræftet ved fusionen i 1995 af Tryg L amba og Tryg S amba til TryghedsGruppen smba.

Ikke desto mindre godkendte Erhvervsstyrelsen i 2015 et forslag fra TryghedsGruppens bestyrelse hvorefter livsforsikringstagerne ved fissionen alene kunne udtage 20 pct., ikke 35, af den fælles formue. Erhvervsstyrelsen vurderede ved sin godkendelse, *at fordelingen af midlerne mellem TryghedsGruppen smba og Norliv fmba var afbalanceret og rimelig*. Det er et forbløffende udsagn: Det er ikke til at indse, at Erhvervsstyrelsen i sagen skulle have haft den fornødne juridiske og faglige kompetence til at meddele en så kontroversiel godkendelse, der kostede livsforsikringstagerne 6 milliarder kroner. Vedtægtsbestemmelsen sås ikke at rumme fortolkningsmuligheder.

Norliv ikke en OTFV, ikke erhvervsdrivende. Men hvad da?

Med fissionen i 2015 udgik Norliv fmba af Erhvervsstyrelsens tilsyn med omdannede tidligere finansielle virksomheder. Med fissionen anså Erhvervsstyrelsen i øvrigt ikke længere Norliv for omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder. Norliv havde således ikke pligt til at lade sig registrere hos Erhvervsstyrelsen; Norliv havde ikke pligt til at indberette oplysninger om foreningens ledelse og vedtægter.

Norlivs bestyrelse kunne nu gøre helt, som det passede den. Bestyrelsen benyttede i 2016-17 det frie råderum til at hjælpe Nordea AB, der længe havde forsøgt at sælge sit livs- og pensionsforsikringssselskab, ud af ejerskabet til selskabet. Nordea, der havde adgang til Norlivs medlemskartotek, havde i 2016 skaffet sig afgørende indflydelse i Norlivs repræsentantskab. Efterfølgende overdrog Norlivs bestyrelse reelt ejerskabet til foreningens formue til kunderne i Nordeas livs- og pensionsforsikringssselskab. Umiddelbart kunne forholdet, således som det er kommet til offentlighedens kund-

JØRN ASTRUP HANSEN

skab, forekomme at være omfattet af 28. kapitel i borgerlig straffelov. Og myndighederne? De satte kikkerten for det blinde øje.

Norliv igen under tilsyn – men til hvilken nytte?

Erhvervsministeren følger spot til skade, når han oplyser, at Norliv den 20. april 2018 i forbindelse med foreningens endelige erhvervelse af Nordea Liv & Pension atter blev omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder; Norliv skal således, som det var tilfældet før fissionen i 2015, på ny foretage indberetninger om foreningens ledelse og vedtægter. Erhvervsministeren følger til, at Norliv ved erhvervelsen af Nordea Liv & Pension som en forsikringsholdingvirksomhed tillige vil blive omfattet af Finanstilsynets tilsyn i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Men det er alt sammen for sent. Medens tilsynet så bort, tilsidesatte Norlivs bestyrelse i 2016-17 groft medlemmernes interesser. Et tilsyn nu er ikke til nogen nytte for forsikringstagerne. Det er øvrigt bemærkelsesværdigt, at Nordea AB, der som ejer af livs- og pensionsforsikringsselskabet Nordea Liv & Pension A/S måtte antages at have pligt til at varetage forsikringstagernes interesser, ikke undså sig for at tage initiativ til, at livsforsikringstagernes opsparing på 8 milliarder kroner i første instans kom Nordea AB og dernæst kunderne i bankens eget livs- og pensionsforsikringsselskab til gode.

Tryg L amba – senere TryghedsGruppen smba og senest Norliv fmba – er et andels-selskab ejet af forsikringstagerne efter andelsretlige principper. TryghedsGruppen afhændede i 2002 livsforsikringsselskabet til Nordea AB. Det er åbenbart, at livsforsikringstagernes andel i TryghedsGruppens formue, 35 pct., på dette tidspunkt skulle have været udloddet til forsikringstagerne. Og det er lige så åbenbart, at livsforsikringstagere, der er kommet til under Nordeas ejerskab, ikke har erhvervet andel i formuen.

Andelsret – en forsømt disciplin på Slotsholmen

Hvordan kunne Erhvervsstyrelsen dog tillade, at andelsselskabet, der i 2002 havde afviklet sin virksomhed, i 2016-17 – uden at spørge medlemmerne – anvendte hele sin formue til at købe et livs- og pensionsforsikringsselskab af Nordea?

For Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab var der ikke nogen skarp skillelinje mellem forsikringsmæssige hensættelser og egenkapital. Forsikringstagerne ejede det hele – hensættelser og egenkapital – i samme forhold. Det gensidige livsforsikringsselskab bogførte ved omdannelsen i 1991 således en meget betydelig egenkapital, der reelt kunne anses for ufordelte reserver.

Det antages om livsforsikringsmæssige hensættelser (reserver), at de skal fordeles efter det såkaldte kontributionsprincip. Hensættelserne skal m.a.o. tilfalde de forsikringstagere, der med deres opsparing har bidraget til hensættelserne. Og i samme forhold. Hensættelserne i Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringsselskab (senere Tryg Liv A/S) var alene tilvejebragt af de livsforsikringstagere, der i 1973-2002 sparede op i Tryg.

Alligevel har Finanstilsynet tilladt, at livsforsikringstagernes andel i TryghedsGruppens formue (der i 2015 var vokset til 14 milliarder kroner, af TryghedsGruppens bestyrelse – med Erhvervsstyrelsens accept – reduceret til 8 milliarder kroner) er blevet anvendt

JØRN ASTRUP HANSEN

til at erhverve et livs- og pensionsforsikringssselskab – et forhold, som de gamle livs-forsikringskunder i Tryg kun vil få ringe glæde af.

Alligevel har Finanstilsynet tilladt, at afkastet af Norlivs formue skal tilfalde kunderne i Nordea Liv & Pension. Alligevel har Finanstilsynet tilladt, at Norlivs formue skal anses for at tilhøre kunderne i Nordea Liv & Pension.

Det er svært at frigøre sig for den opfattelse, at myndighederne – her Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet – er uden den fornødne indsigt i elementære andelsretlige forhold.

Et andelsselskab eller en selvejende institution?

Myndighederne mistede ganske fært af andelsselskabet. Medvirkende hertil har formentlig været, at bestyrelsen i 2002 og i årene frem til 2013 aktivt præsenterede og markedsførte TryghedsGruppen (som det tidligere Tryg L amba på dette tidspunkt var en del af) som *en selvejende institution*. Markedsføringen af den selvejende institution (som også omfattede navnet TrygFonden) var så massiv, at TryghedsGruppens repræsentantskab, offentligheden – muligvis også myndighederne – kom til den opfattelse, at TryghedsGruppen på uforklarlig vis og helt ved egen hjælp var undergået et hamskifte. Fra et andelsselskab til en erhvervsdrivende fond.

Forløbet et uforståeligt. Og dybt tragisk. For den generation af forsikringstagere, som i 1991 lod Tryg Forsikring, gensidigt livsforsikringssselskab placere forsikringsvirksomheden i et aktieselskab, Tryg Liv A/S. Og som gjorde det i tillid til, at ejerselskabet, Tryg L amba, ville blive undergivet et myndighedstilsyn.

Tilsynsmyndighederne – ofre for salamimetoden?

Tidligere havde forsikringstagernes interesser i det gensidige selskab, som forsikringstagere og ejere, være omfattet af lov om forsikringsvirksomhed. Forsikringsaktieselskabet blev nu, som det gensidige selskab tidligere havde været det, omfattet af lov om forsikringsvirksomhed (senere lov om finansiel virksomhed). Ejerselskabet Tryg L amba blev undergivet tilsyn ved Finanstilsynet (senere Erhvervsstyrelsen), der skulle godkende eventuelle ændringer af andelsselskabets vedtægter og herunder i særlig grad påse, at ændringerne ikke var i strid med medlemmernes interesser.

Hvordan går det da til, at Norliv (tidligere Tryg L amba) med en stribe af vedtægtsændringer, og lige så mange navneændringer, har været i stand til at skrive den formålsparagraf, der i 1991 var en forudsætning for tilladelsen til omdannelsen, jfr. bemærkningerne til lov om gensidige forsikringsforeningers omdannelse til aktieselskaber, ud af vedtægterne? Og hvordan går det til, at Norlivs bestyrelse med myndighedernes fulde viden har kunnet anvende medlemmernes formue til fordel for tredje-mand.

Det kommer Erhvervsministeren, der alene beskæftiger sig med formen, ikke med indholdet, slet ikke ind på i sine svar til Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget.

Med venlig hilsen

Jørn Astrup Hansen